

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR DEN HAAG

Directie Financiële Markten

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Ons kenmerk

FM/2008/2679 M

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen

Datum 18 december 2008
Betreft Verslag FATF plenaire vergadering oktober 2008

Geachte voorzitter,

Mede namens de Minister van Justitie deel ik u het volgende mee.

Van 13 tot en met 17 oktober 2008 vond in Rio de Janeiro de plenaire vergadering van de Financial Action Task Force on money laundering (FATF) plaats. De FATF is een intergouvernamenteel samenwerkingsverband van landen met belangrijke financiële centra dat zich bezig houdt met de bestrijding van witwassen en van de financiering van terrorisme (zie annex). Hiervoor zijn in totaal 49 aanbevelingen geformuleerd (40 aanbevelingen tegen witwassen en 9 speciale aanbevelingen tegen de financiering van terrorisme), waaraan Nederland en de andere leden zich gebonden hebben en aan de hand waarvan de FATF-landen en derde landen worden beoordeeld.

De FATF houdt drie plenaire vergaderingen per jaar. Binnen de FATF zijn vier werkgroepen actief. De werkgroepvergaderingen vinden altijd voorafgaand aan de plenaire vergadering plaats. Tijdens de werkgroep en plenaire vergadering is een aantal verschillende onderwerpen aan de orde geweest, waarover ik u hierbij informeer.

Nieuw in de procedures van de FATF is het functioneren van een vice-voorzitter om zodoende de consistentie en afstemming tussen de opvolgende voorzitters te waarborgen. Aangezien Nederland in juni 2009 het voorzitterschap van Brazilië overneemt, nam de Nederlandse vice-voorzitter nu ook deel aan de plenaire vergadering. Tijdens de zomerperiode heeft al het eerste formele optreden van het

vice-voorzitterschap plaatsgevonden bij een "high level" missie naar China om over de voortgang van de aanpassing in de Chinese wetgeving ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering te spreken.

Voorts heeft de plenaire vergadering ingestemd met het toetreden van het Basel Committee voor Banking Supervision als FATF-observer.

FATF-evaluaties en voortgangsrapportages

Alle FATF - landen worden regelmatig geëvalueerd aan de hand van de 49 aanbevelingen tegen witwassen en terrorismefinanciering. De derde ronde wederzijdse evaluaties is inmiddels volop gaande. Tijdens de afgelopen plenaire vergadering zijn de rapporten van de Japan en Mexico besproken. Vooral het rapport van Japan heeft een aantal lage scores op belangrijke aanbevelingen. Japan is bijvoorbeeld 'non compliant' op de belangrijke aanbeveling 5, die ziet op de identificatieverplichtingen van financiële instellingen ten aanzien van de uiteindelijke begunstigde.

Een samenvatting van de evaluatierapporten is te vinden op de website van de FATF (www.fatf-gafi.org). De volledige rapporten zullen eveneens binnen enkele weken op die website worden gepubliceerd.

Wederom is gebleken dat vrijwel alle tot nog toe geëvalueerde landen nog aanzienlijke verbeteringen in hun wetgeving moeten doorvoeren en ook de effectiviteit van de uitvoering van de regelgeving moeten verbeteren.

Werkgroep Internationale Samenwerking

Deze werkgroep bespreekt en monitort de internationale samenwerking tussen landen, ongeacht of deze aangesloten zijn bij de FATF of een van haar regionale organisaties. Eerder heeft de FATF een persbericht doen uitgaan, waarin gewezen wordt op de risico's vanwege gebreken in de anti witwas- en terrorismefinanciering wetgeving van Oezbekistan, Iran, Pakistan, São Tomé en Príncipe, Turkmenistan en het noordelijk deel van Cyprus. Tijdens de werkgroepvergadering zijn de beleidsreacties van die landen op het persbericht besproken.

Hoewel er vooruitgang is geboekt, bevestigt de FATF de inhoud van het persbericht van februari 2008. De situatie met betrekking tot de implementatie van beleid ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering in met name Oezbekistan en

Iran baart zorgen. Daarom worden FATF leden opgeroepen om bestaande maatregelen tegen deze landen te versterken.

De groep besprak de noodzaak om de procedures te verbeteren voor de beoordeling van de vooruitgang van de jurisdicties die door de FATF nauwlettend in de gaten worden gehouden. Het Verenigd Koninkrijk heeft zich opgeworpen als gastheer en zal een tussentijdse vergadering van de werkgroep in januari 2009 organiseren. In deze vergadering zal ook worden gesproken over de consistentie tussen de tegenmaatregelen die de FATF leden nemen.

Werkgroep inzake Typologieën

De werkgroep, die onder voorzitterschap van Nederland en België staat, onderzoekt trends in de methoden en technieken die gebruikt worden bij witwassen en terrorismefinanciering. Door praktijkgevallen te analyseren probeert men methoden en technieken te deduceren die gebruikt worden bij het witwassen. Deze typologieën worden beschreven op de website van de FATF. In Nederland worden dergelijke beschrijvingen niet alleen onder de aandacht gebracht van de financiële sector, maar ook bij de politie en het openbaar ministerie, zodat men op de hoogte is van mogelijkerwijs nieuwe technieken en deze tijdig kan onderkennen.

De typologiewerkgroep wil de functie van de FATF versterken door de trendmatige risico's op het terrein van witwassen en terrorismefinanciering te monitoren. Dit onderzoek onder de naam 'strategische monitoring' is gebaseerd op het versterken van risicoanalyse op nationaal niveau, het binnen de werkgroep discussiëren over strategische risico's op nationaal niveau en het vervolgens vertalen hiervan naar strategische risico's die een wereldwijde dekking hebben. De discussie richtte zich met name op drie onderwerpen en hun rol in witwassen en terrorismefinanciering:

1. de rol en het gebruik van cashgeld;
2. derdengelden-rekeningen en escrow-rekeningen;
3. het gebruik van opbrengsten van belasting en accijnsontduiking.

Op voorstel van het Verenigd Koninkrijk wordt een onderzoek gestart naar de witwas- en terrorismefinancieringsrisico's in de 'securities sector'. De doelen van dit onderzoek zijn: a) identificatie van risico's verbonden aan typen effecten, betaalmethoden en leveringskanalen; b) versterken van bewustzijn van de risico's in de sector; c) onderzoek van betaalmethoden en leveringskanalen; d)

identificatie van verbanden tussen effecten- en bankensector en de mogelijke risico's die dit oplevert; e) identificatie van mogelijke gaten in de FATF 40+9 op dit terrein. Nederland draagt actief bij aan dit onderzoek en zal zich richten op de risico's bij het overboeken van effectendepots zonder corresponderende geldstroom.

Op voorstel van Nederland is er een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van witwassen via sportclubs. Tijdens de werkgroep vergadering heeft Nederland een presentatie gegeven over de eerste resultaten van het onderzoek. Het doel is informatie te verzamelen en analyseren met betrekking tot financiële transacties, betrokken partijen en de mogelijkheden voor witwassen (rol van sportintermediairs, internationale transfers van sporters, investeringen in sportclubs, gokken). Zowel de professionele als amateurclubs zullen worden bekeken. De focus is gericht op meerdere sporten.

Werkgroep inzake Evaluaties en Implementaties

In de tussentijdse vergadering in september 2008 heeft de werkgroep diverse onderwerpen voorbereid voor de werkgroepvergadering en marge van de plenaire vergadering in oktober 2008. De belangrijkste zijn dat inmiddels alle guidance projecten voor de risicogeoriënteerde benadering zijn afgerond, nu ook voor de accountants, de grootwaardehandelaren, de makelaars in vastgoed, trust company service providers en juridische beroepsgroepen.

Deze guidance papers:

- ondersteunen de ontwikkeling van gemeenschappelijke visie op de inhoud van het begrip risico georiënteerde benadering;
- geven een aantal hoofdlijnen in de toepassing van de risico georiënteerde benadering weer;
- vermelden beste praktijken in de implementatie van een effectieve risico georiënteerde benadering in wetgeving.

Naar aanleiding van een Canadees voorstel om het vervolgproces te verbeteren nadat een land is geëvalueerd, heeft de werkgroep geconcludeerd dat daarbij voor de bepaling van de aard van het vervolgproces van een land ook de aanbevelingen 4 (geen beperkingen op grond van bankgeheim) en 26 (oprichting van een Financial Intelligence Unit) worden meegenomen. Uitkomst van de discussies over het meewegen van effectiviteit in de beoordeling van leden is dat de score van

landen verhoogd kan worden op basis van de effectiviteit van het systeem, ook al heeft het land geen enkele van de technische criteria in wet, lagere regelgeving of beleidsregels geïmplementeerd.

In de tussentijdse werkgroepvergadering is de Nederlandse paper over de mogelijkheid om een kosten en effectiviteit analyse te introduceren in het FATF beleid uitgebreid besproken. Uit de discussie is duidelijk geworden dat de noodzaak om meer belang te hechten aan effectiviteit bij de uitwerking van nieuw beleid breed wordt gedragen.

In het kader van de permanente discussie over de mogelijkheden om Low Capacity Countries te assisteren in de implementatie van de FATF aanbevelingen en methodologie, hebben de regionale FATF-organisaties voor het Pacifisch gebied, APG en de Wereldbank een presentatie gegeven over de ontwikkeling van een strategisch implementatie plan. Dit plan kunnen landen gebruiken om binnen hun land de grootste risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering te identificeren: vervolgens kunnen prioriteiten aangegeven worden in de maatregelen om de FATF-standaard te implementeren.

Het Internationaal Monetair Fonds heeft zijn voorstel gepresenteerd voor de oprichting van een thematisch Trustfonds om technische assistentie op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering te verlenen. Door de reorganisatie van het IMF dreigt de taak van het IMF op het gebied van technische assistentie te verdwijnen. Nederland is een voorstander van de oprichting van een Trustfonds, aangezien het IMF door het verlenen van technische assistentie bijdraagt aan een wereldwijde implementatie van de FATF-standaard ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering.

Werkgroep inzake beleid Witwassen en Terrorismefinanciering

Naar aanleiding van Veiligheidsraad-resolutie 1803 heeft de werkgroep nieuwe niet bindende richtsnoeren voor de interpretatie van de financiële sanctiemaatregelen uit de resolutie uitgevaardigd.

Deze niet bindende richtsnoeren geven handreikingen hoe landen uitvoering kunnen geven aan de paragraaf 10 van resolutie 1803, waarin wordt opgeroepen om voorzichtigheid ("vigilance") te betrachten bij financiële transacties met Iranese financiële instellingen. In de niet bindende richtsnoeren zijn zowel handreikingen opgenomen voor de financiële instellingen als voor de toezichthouders.

Het projectteam dat vervolgonderzoek doet naar de implementatie van Speciale Aanbeveling III (bevriezing van tegoeden van terroristen) heeft gerapporteerd over de resultaten van het onderzoek tot dusver. Uit het onderzoek is ondermeer gekomen dat er efficiënter uitvoering kan worden gegeven aan SR III, wanneer er hiervoor in alle landen een zelfstandige interdisciplinaire sanctie unit verantwoordelijk is. De werkgroep heeft het mandaat van het projectteam verlengd. In het vervolg van het onderzoek zal in ieder geval ingegaan worden op mogelijkheden om de tegoeden niet alleen te bevriezen, maar ook in beslag te nemen (confiscation).

Verder heeft de EC een voorstel geïntroduceerd om de compliance van de EU-lidstaten eenduidig te evalueren voor speciale aanbeveling 9 (Cash couriers). Het gaat hier om een gemeenschappelijk belang van de EU lidstaten om beoordeeld te worden als één jurisdictie. Naar aanleiding van commentaar dat de komende maanden kan worden geleverd, zal in februari worden besloten of en zo ja hoe de FATF methodologie hierop zal worden aangepast.

Volgende plenaire vergadering

De volgende plenaire vergadering zal plaatsvinden in Parijs in februari 2009.

Op de website van de FATF kunnen de laatste ontwikkelingen worden gevolgd, kan de ontstaansgeschiedenis van de FATF worden nagelezen en treft men achtergrondinformatie aan over witwassen. Daarnaast zijn er de verschillende evaluatie- en typologierapporten te vinden, alsmede jaarverslagen, persberichten, links naar andere sites en vanzelfsprekend een overzicht van de 40 aanbevelingen tegen witwassen en de 9 speciale aanbevelingen tegen de financiering van terrorisme. Ook de Nederlandse vertaling van de 40 aanbevelingen is op de website te vinden. Het adres van de FATF website is: <http://www.fatf-gafi.org>.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

Wouter Bos